

Қуръонга оид савол-жавоблар (ўн тўртинчи мақола)

09:00 / 01.02.2023 3191

14-савол: «Солиҳа аёл Қиёмат куни золим, жиноятчи, мушрик эри билан дўзахда бирга бўладими?»

Бисмиллаҳир роҳманир роҳийм

Алҳамдулиллаҳ ва соллаллоҳу васаллама ва барока ъала Расулиллаҳ ва ъала алиҳи ва асҳабиҳи ва ман ваалаҳ.

Ассалому алайкум ва роҳматуллоҳи таъала ва барокатух.

«Солиҳа аёл Қиёмат куни золим, жиноятчи, мушрик эри билан дўзахда бирга бўладими?» ёки «Солиҳ, тақводор эркак Қиёмат куни мушрика, золима аёли билан дўзахда бирга бўладими?»

Азизлар, бу савол Аллоҳ таолонинг мана бу оягини нотўғри тушунишдан келиб чиққандир.

Аллоҳ таоло Қуръони Каримда шундай марҳамат қилган:

﴿ ٢٢ ﴾ دُونِ مِنْ يَعْبُدُونَ كَانُوا مَا وَأَزَوْجَهُمْ ظَلَمُوا أَلَّذِينَ أَحْسَرُوا

﴿ ٢٣ ﴾ الْجَحِيمُ صِرَاطٌ إِلَى فَاهْدُوهُمْ اللَّهُ

«Зулм қилғанларни, уларнинг жуфтларини ва улар ибодат қилиб юрган...

Аллоҳдан ўзга нарсаларини тўпланглар. Бас, уларни дўзах йўлига «ҳидоят» қилинглар», (дейилур)» (Соффат сураси, 22-23-оятлар).

Баъзи одамлар ушбу ояти карималар эр хотини билан, хотин эса эри билан Қиёмат куни аниқ бирга бўлишини баён қиляпти, агар эр солиҳ бўлса, аёли ҳам солиҳлар қаторида эри билан бирга жаннатга киради, агар эр фосиқ бўлса, аёли ҳам у билан бирга дўзахга киради, деб ўйлайдилар. Мантиқан қараганда, эр солиҳ бўлса жаннатга киради, аёли фожира, золима бўлса, тавба қилмай вафот этса, дўзахга киради деб, ўйлашлари керак эди. Биз бу каби мулоҳазаларга қуидагича тўхталиб ўтамиш:

Юқоридаги саволни берган кишилар «жуфтлик» сўзини фақат эркак ва аёлга хослаб қўймоқдалар. Ваҳоланки, «жуфтлик» арабларнинг луғатида умумий қонун ҳисобланади. Яъни, «жуфтлик» калимаси инсонни, ҳайвонни, ўсимликларни ўз ичига олади. Роббимиз субҳанаҳу ва таоло Ўзининг Каломида шундай марҳамат қилган:

٤٩

نَذَرُونَ لَعَلَّكُمْ رَوْجَيْنَ خَلَفَنَا شَيْءٌ كُلٌّ وَمِنْ

«Ва ҳар бир нарсадан жуфтлар яратдик. Шоядки, эслатма олсангизлар» (Зарият сураси, 49-оят).

Аллоҳ таоло бошқа бир оятда:

كُلٌّ وَمِنْ وَأَنْهَرًا رَوْسِيَ فِيهَا وَجَعَلَ الْأَرْضَ مَدَّ الَّذِي وَهُوَ

ذَلِكَ فِي إِنَّ النَّهَارَ الْيَلَى يُغْشِي أَثْنَيْنِ زَوْجَيْنِ فِيهَا جَعَلَ الْثَّمَرَاتِ

يَتَفَكَّرُونَ لِقَوْمٍ لَّا يَنْتِ

«У ерни ёйиб, унда барқарор тоғлар ва анҳорлар қилган, барча мевалардан жуфт-жуфт қилган Зотдир. У кечани кундузга

**қоплайдир. Бунда, албатта, тафаккур қилувчи қавмлар учун оят
(белги)лар бордир»** (Раъд сураси, 3-оят), деб марҳамат қилган.

Оятларга эътибор берсак, жуфтлик барча махлуқларда бўлишига гувоҳ бўламиз. Шунинг учун «жуфтлик» калимасини фақат эркак ва аёлга хослаб қўймаслик керак. Аммо биз ўрганаётган юқоридаги Соффат сурасининг 22-

оятидаги **وَأَزْوَجْهُمْ** (ва азважаҳум) калимасидан мурод эркак ва аёл

эмас, чунки **وَأَزْوَجْهُمْ** калимаси **إِبْشِرْ** (ашбаҳ) ва

رَئِاطَنْ (назоир) маъноларида ҳам келади. Демак, бу оятдаги

وَأَزْوَجْهُمْ калимаси «ўхшаган», «бир хил», «ўхшаш» маъноларида бўлади.

Шунда оятнинг маъноси:

«Зулм қилганларни, уларнинг жуфтларини (уларга ўхшаганларни) **ва** **улар ибодат қилиб юрган... Аллоҳдан ўзга нарсаларини тўпланглар.** **Бас, уларни дўзах йўлига «ҳидоят» қилинглар»,** (дейилур)»
кўринишида бўлади.

Дўзахга мушриклар билан бирга ўзларига ўхшаганлар бир жамоа бўлиб киради. Золимлар, қотиллар, жиноячилар, тоғутлар эса ўзларига ўхшаганлар билан дўзахга кирадилар. Ўғрилик, зинокорлик қилиб юрадиган, хамр ичадиган бузғунчилар, тавба қилмай вафот этсалар,

үзлариға үхшаганлар билан дўзахга кирадилар.

Аллоҳ таоло Қуръони Каримда шундай марҳамат қилган:

أَصْحَبُ مَا أَمْيَمَنَةً فَأَصْحَبَهُ ٧ ثَلَاثَةَ أَزْوَاجًا وَكُنْتُمْ

الْمَشْمَمَةِ أَصْحَبُ مَا أَمْيَمَنَةً وَأَصْحَبَهُ ٨ الْمَيْمَنَةِ

السَّيِّقُونَ وَالسَّيِّقُونَ ٩

«Ва сиз уч тоифа бўлганингизда... Ўнг тараф соҳиблари – ўнг тараф соҳиблари недир?! Ва чап тараф соҳиблари – чап тараф соҳиблари недир?! Ва пешқадамлар, пешқадамлар» (Воқеа сураси, 7-8-9-10-оятлар).

Мана шу оятларда ҳам **أَزْوَاجًا** калимаси «тоифа», «жамоа», «тўп»

маъноларида келмоқда. Агар эр солиҳ бўлиб, хотин бузғунчи бўлса ёки аксинча, хотин солиҳа бўлиб, эр бузғунчи бўлса, Қиёмат куни уларнинг

үрталари ажратилади.

Бу ҳақда Аллоҳ таоло:

۵۹
الْمُجْرِمُونَ أَيْهَا الْيَوْمَ وَأَمْتَزُوا

«Бугунги кунда ажралингиз, эй жиноятчилар!» (Ёсин сураси, 59-оят),
деб марҳамат қилган.

Қиёмат куни маҳшар майдонида турли тоифадаги инсонлар бўлади. У ерда солиҳлар, бузғунчилар ва ҳоказолар бўлади. Солиҳлар бир томонга, бузғунчилар эса бошқа томонга ажратилади. Бунга далил қуйидаги оятлардир:

۱۴
يَنْفَرَّقُونَ يَوْمَ مِيزِ السَّاعَةِ تَقُومُ وَيَوْمَ

«Соат қоим бўлган куни – ўша куни фирмаланурлар».

فِي فَهْمِ الصَّلِحَاتِ وَعَمِلُوا مَا أَمْنَوْا إِلَيْكُمْ فَأَمَّا

يُحَبِّرُونَ رَوْضَةٌ

«Бас, иймон келтириб, яхши амалларни қилғанлар - улар жаннатда шодланурлар»

فِي فَأُولَئِكَ الْأَخِرَةِ وَلِقَاءٍ بِثَائِتِنَا وَكَذَّبُوا كَفَرُوا أَلَّذِينَ وَأَمَّا

مُحْضَرُونَ الْعَذَابِ

«Аммо куфр келтириб, Бизнинг оятларимизни ва охират мулоқотини ёлғонга чиқарғанлар - ана үшалар азобга ҳозир қилинувчилардир»
(Рум сураси, 14-15-16-оатлар).

Азизлар, келинг, Аллоҳ таолонинг Каломидаги Тахрим сурасининг охирги уч оятлари билан батафсил танишиб чиқсан:

لُوطٌ وَأَمْرَاتٌ نُوحٌ أَمْرَاتٌ كَفَرُوا لِلّذِينَ مَثَلًا اللَّهُ ضَرَبَ

فَلَمَّا فَخَانَتَا هُمَا صَنَلِحَيْنِ عِبَادِنَا مِنْ عَبْدَيْنِ تَحْتَ كَانَتَا

مَعَ الْتَّارَ أَدْخُلَا وَقِيلَ شَيْئًا أَللَّهِ مِنْ عَنْهُمَا يُغْنِيَا

اللَّهُ يَخْلِيَنَ
١٠

«Аллоҳ куфр келтирганларга Нуҳнинг хотини ва Лутнинг хотинини мисол қилиб келтирди. Улар бандаларимиздан икки солиҳ банданинг измида эдилар. Бас, уларга хиёнат қилдилар ва (эрлари) улардан Аллоҳдан бирор нарсани қайтара олмадилар ва уларга: «Оловга киравчилар билан киринглар!» - дейилди» (Тахрим сураси, 10-оят).

Нұх алайхиссаломнинг хотинлари иймонда хиёнат қилған. У кишини масхара қилғанларга қўшилиб, у аёл ҳам ўз эри – Нұх алайхиссаломни масхара қилас экан.

Лут алайхиссаломнинг хотинлари ҳам эътиқод ишида хиёнат қилған. У гуноҳкор қавмга ўз эрининг ҳузурига келган меҳмонлар ҳақида ахборот бериб турар экан. Гуноҳкор қавм эса келиб, улар билан фаҳш иш қилишга уринар эди. Бу икки аёл Аллоҳнинг икки солиҳ бандаси – икки пайғамбариға хотин бўлишларига қарамасдан, қуфр ҳолатида хиёнат қилдилар. Уларни Аллоҳга энг яқин бандаларга хотин бўлишлари қутқариб қолмади. Уларга: «Дўзахга кирувчилар билан бирга сизлар ҳам дўзахга киринглар!» – деб айтилди.

Демак, ҳар ким ўзининг иймени ва амалига қараб, жазо ёки мукофотини олади. Қариндош-уруғчилик, мансаб, насаб, хасаб фойда бермайди.

Кейинги оятларда мўминларга Фиръавннинг хотини ва Биби Марям мисол қилиб келтирилади.

إِذْ فَرَّعَوْنَ كَمَرَأَتْ إِمَانُوا لِلَّذِينَ كَمَلَّا اللَّهُ وَضَرَبَ

فِرْعَوْنَ مِنْ وَجْهِنَّمَةِ فِي بَيْتَكَ عِنْدَكَ لِي أَبْنِ رَبِّ قَالَتْ

الظَّالِمِينَ الْقَوْمِ مِنْ وَجْهِنَّمَ وَعَمَلَهُ ۱۱

«Аллоҳ иймон келтирганларга Фиръавннинг хотинини мисол қилиб келтирди. Ўшанда у: «Роббим, менга Ўз ҳузурингда - жаннатда бир уй бино қилгин. Менга Фиръавндан ва унинг ишидан нажот бергин ва менга золим қавмдан нажот бергин», - деб айтди» (Таҳрим сураси, 11-оят).

Фиръавннинг хотини ўша пайтдаги энг катта подшоҳнинг аёли эди. Ҳар жиҳатдан тўкинликда яшар эди. Нимани хоҳласа, шуни қилиши мумкин. Қасрларда, турли неъматлар ичидаги фароғатда яшашига қарамасдан, кофир ва золим эрига ва қавмига қарши чиқди. Аллоҳ таолога иймон келтирди. Аллоҳдан жаннатда уй қуриб беришини сўради. Бу эса дунё ҳойи-ҳавасидан устун келишнинг олий мисолидир.

Мўминларнинг иккинчи мисоли Биби Марямдирлар.

مِنْ فِيهِ فَنَفَخْنَا فِرَجَهَا أَحْصَنَتْ أُلَّىٰ عِمْرَانَ ابْنَتَ وَمَرْيَمَ

أَلْقَتِينَيْنِ مِنْ وَكَانَتْ وَكْتُبِيهِ رَبِّهَا بِكَلِمَاتٍ وَصَدَّقَتْ رُوْحِنَا

«Ва фаржини пок сақлаган Имрон қизи Марямни (мисол келтирди).
**Бас, Биз унга Ўз руҳимиздан пуфладик ва у Роббининг сўзларини
ҳамда китобларини тасдиқ қилди ва итоаткорлардан бўлди»** (Таҳрим
сураси, 12-оят).

Биби Марям Имрон қизи Аллоҳга соф эътиқодда бўлганлар ва ўзларини ҳам
соф тутганлар. Яхудийлар тухмат қилганлариdek, нопок бўлмаганлар.
Аллоҳ таоло Жаброил фаришта орқали ўша пок жасадга Ўз руҳидан «пуф»
дейиш билан Ийсо алайҳиссаломни ато қилган. Бу қиссалар бошқа
сураларда батафсил келгани учун, биз бу ерда яна такрорлаб ўтирумаймиз,
фақат шуни таъкидлаймизки, у киши Аллоҳнинг сўзларига ва китобларига
иймон келтирганлар ҳамда итоаткор қавмлардан бўлганлар. Мўминлар
Биби Марям ҳаётларидан ўrnak олишлари керак.

Демак, Қиёмат куни Нуҳ ва Лут алайҳимассаломлар хотинларидан
ажратиладилар. Фиръавн билан унинг хотини ҳам ажратилади.

Солиҳ эр мушрика хотинидан, солиҳа аёл кофир эридан ажратилади. Ҳар
бирлари ўзларига ўхшаганлар билан бирга бўлишади.

Энди эр ҳам, хотин ҳам, фарзандлар ҳам солиҳ бўлсалар, Қиёмат куни
барчалари бирга бўладилар.

Аллоҳ таолодан сизу бизни ҳамда оилаларимизни солиҳлардан қилишини
сўраймиз.

وَمَا ذُرِّيَّتْهُمْ بِهِمْ الْحَقْنَا بِإِيمَنِنِ ذُرِّيَّتْهُمْ وَأَنْبَعْثُمْ إِمَنُوا وَالَّذِينَ

رَهِيْنُ كَسَبَ إِمَّا أُمْرِيْ كُلُّ شَيْءٍ مِّنْ عَمَلِهِمْ مِّنْ أَنْتَهُمْ

٦١

«Ўзлари иймон келтириб, зурриётлари уларга иймон билан эргашганларнинг зурриётларини уларга қўшдик ва уларнинг амалларидан ҳеч нарсани камайтирмадик. Ҳар бир киши ўз касбининг гаровидир» (Тур сураси, 21-оят).

Бу дунёда иймону Ислом билан ўтган кишилар жаннатга кирганларидан сўнг яқинларини сўраб, улар қани, деб қолишар экан. Ўшанда агар зурриётлари ҳам иймон билан ўтган бўлса, даражалари унчалик юқори бўлмаса ҳам, Аллоҳ уларни ота-оналарига қўшиб қўяр экан.

Мана шулар юқорида берилган саволларга ечим бўлади. Валлоҳу аълам.

Валҳамду лиллаҳи Роббил Ҷаламиён.

**Доктор Марвон Ваҳид Шаъбон ҳафизаҳуллоҳнинг
видеосуҳбатларидан.
Таржимон: Нозимжон Ҳошимжон
Муҳаррир: Хуршид Маъруф**